Viikon lastentautikatsaus

Kuluneen viikon 36 julkaisun joukosta (joista 33 tutkimus-, katsaus- ja kirjeartikkelia sisällytettiin tähän katsaukseen) nousivat esiin erityisesti nuorten mielenterveys- ja päihdealtistusteemat, tyypin 1 diabeteksen automaattinen insuliiniannostelu sekä kriittisesti sairaiden ja monisairaiden lasten jatkohoito. Käytäntöä ohjaavia tuloksia saatiin muun muassa laajasta rekisteritutkimuksesta, joka osoitti varhaisen perusterveydenhuollon seurannan vähentävän teho-osastohoitoa seuraavia päivystyskäyntejä ja uusintahoitojaksoja, sekä päivystyspoliklinikan laatuhankkeesta, jolla keuhkokuumeen ja rinosinuiitin antibioottikuurit saatiin lyhennettyä hoitosuositusten mukaisiksi ilman uusintakäyntien lisääntymistä. Lisäksi laaja kansainvälinen monikeskustutkimus kartoitti lasten maksansiirron jälkeisen maksavaltimotukoksen korkeaa kuolleisuutta ja siirteen menetyksen riskiä.

NOSTOT

- **Maksavaltimotukos lasten maksansiirron jälkeen johtaa yli puolella siirteen menetykseen vuoden kuluessa** Kansainvälisessä takautuvassa HEPATIC-monikeskusrekisteritutkimuksessa (33 keskusta, 21 maata) arvioitiin maksansiirron jälkeisen maksavaltimotukoksen (hepatic artery thrombosis, HAT) ennustetta ja hoitolinjoja 415 lapsipotilaalla (mediaani-ikä 1,7 vuotta, IQR 0,8–6,5; mediaaniseuranta 50,9 kuukautta, IQR 17,0–112,6). Siirteen menetys todettiin kuukauden kuluessa 180 potilaalla (kumulatiivinen ilmaantuvuus 43 % [95 % CI 38–48]) ja vuoden kuluessa 222 potilaalla (54 % [49–58]), ja kuolleisuus oli kuukauden kohdalla 12 % (9–15; 51 potilasta) sekä vuoden kohdalla 19 % (15–22; 77 potilasta). Varhainen (≤7 vrk siirrosta) tukos kehittyi 282 potilaalle (68 %) ja liittyi suurempaan vuoden siirteen menetyksen riskiin kuin myöhäinen (>7 vrk) tukos (57 % [95 % CI 51–63] vs. 47 % [37–55], log-rank p=0,010), eikä vuoden kuolleisuus ole vähentynyt hoitokäytäntöjen muutoksista huolimatta (p=0,14). Tulokset osoittavat erityisesti ensimmäisen viikon aikana kehittyvän maksavaltimotukoksen kriittisen ennusteellisen merkityksen ja korostavat tehokkaampien revaskularisaatio- ja hoitostrategioiden tarvetta. *Lancet Child Adolesc Health. Li W, Hartog H, Minetto J ym. DOI*
- **Huoltajan mielenterveysoireet estävät varhaislapsuuden vanhemmuusintervention suotuisat kehitysvaikutukset** Kiinan maaseudulla 100 kylässä toteutetussa ryvässatunnaistetussa tutkimuksessa (clustered RCT) selvitettiin, miten huoltajan mielenterveys muovaa viikoittaisen yksilöllisen vanhemmuusintervention vaikutusta 6–24 kuukauden ikäisten lasten kehitykseen (2554 huoltaja-lapsiparia lähtötilanteessa, 2044 vuoden seurannassa; seurantaprosentti 80,0 %). Interventio paransi merkitsevästi lapsen kognitiivista kehitystä (β = 0,17 SD; 95 % CI 0,045–0,29) ja kielellistä kehitystä (β = 0,10 SD; 95 % CI 0,00–0,21) silloin, kun huoltajalla ei ollut lähtötilanteessa masennusoireita, sekä kognitiivista kehitystä huoltajan ahdistusoireiden (β = 0,13 SD; 95 % CI 0,00–0,26) tai stressioireiden (β = 0,15 SD; 95 % CI 0,03–0,27) ollessa vähäisiä. Sen sijaan mielenterveysoireista kärsivien huoltajien lapsilla ei havaittu merkitseviä kehityshyötyjä millään osa-alueella. Kliinisesti löydös korostaa, että varhaislapsuuden kehitysinterventioihin tulisi yhdistää vanhempien mielenterveyden seulonta ja hoito, jotta tuki välittyy lapsen kehitystä tukeviin arjen toimintatapoihin. *Pediatrics. Jiang Q, Qian Y, Wang B ym. DOI*

- **Jopa joka kuudennella yhdysvaltalaisnuorella on kohtalaisia tai vaikeita ahdistusoireita, mutta lähes puolet jää ilman hoitoa** Kansallisesti edustavassa poikkileikkaustutkimuksessa (2024 National Survey on Drug Use and Health) arvioitiin ahdistusoireiden yleisyyttä GAD-7-mittarilla 15 730:lla 12–20-vuotiaalla nuorella (48,9 % tyttöjä). Nuorista 23,7 % (3642) raportoi lieviä, 9,6 % (1599) kohtalaisia ja 7,2 % (1252) vaikeita ahdistusoireita, ja tytöillä esiintyi poikia enemmän sekä kohtalaista (13,4 % vs. 6,0 %) että vaikeaa ahdistusta (10,8 % vs. 3,7 %). Vaikeista ahdistusoireista kärsivistä nuorista 65,8 % (802) täytti edeltävän vuoden vakavan masennusjakson kriteerit, 48,2 % (536) raportoi itsetuhoisia ajatuksia ja 31,0 % (392) edeltävän kuukauden päihteiden käyttöä, mutta silti 41,2 % (512) vaikeaa ja 48,3 % (793) kohtalaista ahdistusta kokevista ei ollut saanut lainkaan mielenterveyshoitoa edeltävän vuoden aikana. Tulokset osoittavat nuorten ahdistuneisuuden vahvan kytköksen masennukseen ja itsetuhoisuuteen sekä suuren hootovajeen erityisesti pojilla, vähemmistöryhmillä ja vakuuttamattomilla nuorilla. *JAMA Pediatr. Bommersbach TJ, Fontanella CA, Olfson M ym. DOI*
- **Varhainen perusterveydenhuollon kontakti teho-osastohoidon jälkeen vähentää päivystyskäyntejä ja uusintahoitojaksoja** Laajassa rekisteripohjaisessa kaltaistetussa kohorttitutkimuksessa tarkasteltiin 180 516 lasten teho-osastohoitojaksoa (PICU; 158 544 julkisesti ja 21 972 yksityisesti vakuutettua lasta) ja verrattiin 7 vuorokauden kuluessa kotiutuksesta toteutuneen perusterveydenhuollon seurantakäynnin yhteyttä akuuttihoidon käyttöön (päivystyskäynnit tai sairaalaan paluu) päivinä 8–90 kotiutuksen jälkeen. Akuuttihoidon tarvetta ilmeni 35,4 %:ssa (56 247) julkisesti ja 23,5 %:ssa (5156) yksityisesti vakuutettujen lasten hoitojaksoista. Varhainen perusterveydenhuollon seuranta liittyi merkitsevästi vähäisempään akuuttihoidon käyttöön sekä julkisesti vakuutetuilla (IRR 0,93; 95 % CI 0,90–0,96; P < 0,001) että yksityisesti vakuutetuilla lapsilla (IRR 0,70; 95 % CI 0,63–0,77; P < 0,001), ja hyöty korostui vanhemmilla lapsilla sekä sepsiksen sairastaneilla. Löydös puoltaa rutiininomaisen varhaisen avoterveydenhuollon kontrollin järjestämistä ensimmäisen viikon aikana kriittisen sairauden jälkeisen kotiutuksen yhteydessä. *Pediatrics. Carlton EF, Rahman M, Admon AJ ym. DOI*
- **CP-vamman syntymäprevalenssi ja vaikeusaste ovat laskeneet Ruotsissa vuosina 2000–2019** Ruotsin väestöpohjaisessa rekisteritutkimuksessa analysoitiin kaikkiaan 4281 vuosina 2000–2019 syntynyttä lasta, joilla oli diagnosoitu CP-vamma (cerebral palsy), tavoitteena arvioida syntymäprevalenssin ja toimintakyvyn vaikeusasteen ajallisia muutoksia. CP-vamman syntymäprevalenssi pieneni seuranta-aikana 1,5 % vuodessa (rate ratio 0,985; 95 % CI 0,980–0,990). Samanaikaisesti toimintakyvyn haitta muuttui lievemmäksi: vuosina 2015–2019 syntyneillä lapsilla oli pienempi todennäköisyys vaikeampaan yläraajojen toimintakyvyn rajoitteeseen MACS-luokituksella (OR 0,70; 95 % CI 0,60–0,83; p ≤ 0,001) ja karkeamotoriseen rajoitteeseen GMFCS-luokituksella (OR 0,77; 95 % CI 0,65–0,92; p = 0,003) verrattuna vuosina 2000–2004 syntyneisiin. Pitkän aikavälin väestötason tulokset heijastavat perinataali- ja neonataalihoidon kehittymistä ja antavat ajantasaista tietoa kuntoutusresurssien suunnitteluun. *Acta Paediatr. Teka SG, Hägglund G, Alriksson-Schmidt AI. DOI*
- **Loppuraskauden kannabisaltistus kytkeytyy voimakkaimmin lapsen tarkkaavaisuus- ja kehitysongelmiin viiden vuoden iässä** Prospektiivisessa Healthy Start -kohorttitutkimuksessa seurattiin 460 äiti-lapsiparia viiden vuoden ikään saakka ja mitattiin sikiöaikaista delta-9-tetrahydrokannabinoli- (Δ9-THC) ja sen metaboliittien altistusta äidin seerumista raskausviikoilla 17 (n=460) ja 27 (n=434) sekä napaverestä syntymän yhteydessä (n=238). Altistuksen esiintyvyys oli 8 % viikolla 17, 6 % viikolla 27 ja 5 % synnytyshetkellä. Yhteys lapsen käyttäytymisoireisiin CBCL-kyselyllä (Child Behavior Checklist) 5 vuoden iässä oli voimakkain silloin, kun altistus todettiin synnytyshetkellä: se liittyi korkeampiin T-pisteisiin tarkkaavaisuusongelmissa (β=5,2; 95 % CI: 2,3–8,0), ADHD-oireissa (β=2,4; 95 % CI: 0,9–3,8) ja laaja-alaisissa kehitysongelmissa (β=3,9; 95 % CI: 0,8–7,1) verrattuna synnytyshetkellä altistumattomiin lapsiin. Havainto viittaa siihen, että loppuraskaus on erityisen herkkä ikkuna THC:n keskushermostovaikutuksille ja kannabiksen käytön lopettaminen raskauden aikana on hyödyllistä missä tahansa vaiheessa. *J Pediatr. Moore BF, Crume T, Wilkening G ym. DOI*

- **iLet Bionic Pancreas -älypumppu parantaa merkittävästi hoitotasapainoa nuorilla, joilla on korkea lähtötilanteen HbA1c** Takautuvassa yhden keskuksen kohorttitutkimuksessa arvioitiin hiilihydraattien laskennan kvalitatiivisilla ateriailmoituksilla korvaavan iLet Bionic Pancreas -järjestelmän arkivaikuttavuutta 71:llä tyypin 1 diabetesta sairastavalla 6–21-vuotiaalla potilaalla (keski-ikä 13,2 ± 3,5 vuotta; lähtötilanteen HbA1c 9,4 ± 2,1 % [79 ± 23 mmol/mol] ja aika tavoitealueella [TIR 3,9–10,0 mmol/l] 30,1 ± 19,0 %). Kolmen kuukauden kohdalla HbA1c laski 1,8 ± 1,7 prosenttiyksikköä (-20 ± 19 mmol/mol) ja TIR nousi 22,4 ± 22,5 prosenttiyksikköä (molemmat P < 0,0001) ilman hypoglykemioiden lisääntymistä, ja parannus oli suurin niillä, joiden lähtötilanteen HbA1c oli ≥ 9,5 % (≥80 mmol/mol) (ΔHbA1c = -3,0 % [-32 mmol/mol]; ΔTIR = +31,2 prosenttiyksikköä). Niillä potilailla, joilta oli saatavilla 12 kuukauden seurantatiedot, HbA1c laski 9,6 %:sta 7,6 %:iin ja TIR nousi 27,7 %:sta 55,8 %:iin (molemmat P < 0,0001). Tulokset viittaavat siihen, että yksinkertaistettu automaattinen insuliiniannostelu voi tarjota tehokkaan ja turvallisen vaihtoehdon nuorille, joilla on vaikeuksia perinteisen hiilihydraattilaskennan ja hoitotasapainon kanssa. *Diabetes Technol Ther. Sullivan-Ingram ER, Resnick O, Barr MM ym. DOI*

- **D-vitamiinilisä korjaa puutoksen ylipainoisilla ja lihavilla lapsilla, mutta sen kardiometaboliset vaikutukset jäävät vähäisiksi** Järjestelmällisessä katsauksessa (24 tutkimusta) ja meta-analyysissa (11 satunnaistettua kontrolloitua tutkimusta, RCT) tutkittiin kolekalsiferolilisän vaikutusta seerumin D-vitamiinipitoisuuteen ja kardiometabolisiin mittareihin ylipainoisilla tai lihavilla lapsilla ja nuorilla 8 viikon – 12 kuukauden seurannassa. Meta-analyysissa D-vitamiinilisä nosti seerumin D-vitamiinitasoa lumeryhmään verrattuna merkitsevästi (standardized mean difference 3,12 ng/ml; 95 % CI: 1,72–4,52) ilman haittatapahtumia. Vaikka yksittäisissä muuttujissa havaittiin painoindeksin, triglyseridien ja tulehdusmerkkiaineiden laskua, vaikutukset kokonaisaineenvaihduntaan ja sydän- ja verisuoniterveyteen jäivät tilastollisesti ei-merkitseviksi. Kliinisesti D-vitamiinilisä on turvallinen ja perusteltu D-vitamiinin puutoksen korjaamiseen lihavilla lapsilla, mutta kardiometabolisten riskitekijöiden hoitoon tarvitaan muita kohdennettuja interventioita. *Int J Obes (Lond). Iftikhar A, Iftikhar MR, Iftikhar MR ym. DOI*

- **Sairastettu SARS-CoV-2-infektio ei lisää kilpirauhasen toimintahäiriöiden riskiä lapsilla vuoden seurannassa** Prospektiivisessa monikeskuksisessa PECOS-seurantakohortissa analysoitiin kilpirauhasarvoja (TSH, vapaa T4) 505 lapselta lähtötilanteessa ja 12 kuukauden seurannassa verraten SARS-CoV-2-infektion sairastaneita lapsia infektoitumattomiin verrokkeihin. Subkliininen hypotyreoosi (kohonnut TSH ja normaali vapaa T4) kehittyi vuoden seurannassa 5 %:lle (25/464) infektion sairastaneista ja 4,9 %:lle (2/41) verrokeista (p=1), eikä uusintainfektioiden määrällä tai rokotusstatuksella ollut yhteyttä TSH-poikkeavuuksiin. Kolmenkymmenenkuuden kuukauden jatko-otoksessa vain kolme infektoitunutta potilasta (joilla TSH >10 mcIU/mL tai struuma) tarvitsi levotyroksiinihoitoa, ja heistä kahdella kolmesta todettiin kilpirauhasvasta-aineita. Tutkimus osoittaa, että lievä ohimenevä subkliininen hypotyreoosi on yhtä yleistä infektion sairastaneilla ja verrokeilla, eikä rutiininomainen kilpirauhasarvojen seulonta oireettomilta lapsilta COVID-19-infektion jälkeen ole tarpeen. *Horm Res Paediatr. Kanakatti Shankar R, Vaidyanathan P, Montealegre Sanchez G ym. DOI*

- **Laatuhanke viisinkertaisti suositusten mukaiset lyhyet antibioottikuurit lasten päivystyksessä ilman uusintakäyntien lisääntymistä** Moniammatillisessa laadunparannustutkimuksessa pyrittiin lisäämään päivystyspoliklinikalta kotiutuvien lasten hoitosuositusten mukaisten lyhyiden antibioottikuurien osuutta komplisoitumattomassa avohoitokeuhkokuumeessa (CAP, tavoitekesto 3–5 vrk) ja akuutissa bakteeriperäisessä rinosinuiitissa (ABRS, tavoitekesto 5–7 vrk). Hoitopolkujen päivitysten, potilastietojärjestelmän määräyspakettien ja lääkärikoulutuksen avulla suositusten mukaisten kuurien osuus nousi lähtötilanteen 13,1 %:sta 64,8 %:iin. Muutoksen aikana 14 vuorokauden kuluessa samalla diagnoosilla tapahtuneiden päivystyksen uusintakäyntien määrä ei lisääntynyt. Tulokset osoittavat, että lyhyet antibioottikuurit voidaan juurruttaa lasten päivystyskäytäntöön nopeasti ja turvallisesti yhdistämällä koulutus ja sähköisen potilastietojärjestelmän ohjaavat työkalut. *Pediatrics. Saucedo JA, Hueschen LA, Nedved A ym. DOI*

- **Nopea polikliininen letkuravitsemuksesta vieroitus on tehokas, mutta lähes puolella lapsista ilmenee haittavaikutuksia** Suomalaisessa takautuvassa yliopistosairaalan kohorttitutkimuksessa arvioitiin moniammatillisen, nälkäprovokaatioon perustuvan nopean polikliinisen letkuravitsemuksesta vieroitusohjelman tuloksia ja turvallisuutta 49 lapsella (vuosina 2016–2023), joista valtaosalla oli somaattinen perussairaus. Ohjelman päättyessä 65 % lapsista pääsi kokonaan eroon letkuravitsemuksesta ja suun kautta syöminen parani 92 %:lla; 2,4 vuoden mediaaniseurannassa 69 % pysyi täysin vieroitettuna, kun taas kehityksellisistä häiriöistä kärsivät hyötyivät vähiten. Haittavaikutuksia ilmeni kuitenkin 49 %:lla potilaista, yleisimpinä hypoglykemia (37 %) ja kuivuminen (31 %), ja heikommat lähtötilanteen syömistaiot liittyivät suurempaan hypoglykemiariskiin ja heikompaan vieroitustulokseen. Vaikka nopea polikliininen vieroitus on vaikuttava hoitomuoto, merkittävä hypoglykemia- ja kuivumisriski edellyttää huolellista potilasvalintaa, yksilöllistä ravinnon vähentämistä ja tiivistä seurantaa. *Acta Paediatr. Limnell J, Ahlroos M, Keski-Kuha M ym. DOI*

- **Vanhempien ohjaus ja probiootit tukevat runsaasti itkevien vauvojen vanhempien jaksamista** Järjestelmällisessä katsauksessa ja meta-analyysissa koottiin vertailevat tutkimukset interventioista, joiden tavoitteena on tukea runsaasti itkevien alle 1-vuotiaiden imeväisten vanhempia. Meta-analyysien perusteella vanhemmille suunnatut ohjaukselliset interventiot vähensivät merkitsevästi vanhempien kokemaa stressiä tai ahdistusta, ja imeväisille annetut probiootit paransivat merkitsevästi vanhempien elämänlaatua, mutta eivät vähentäneet vanhempien masennusoireita. Tutkimusten harhan riski vaihteli epäselvästä korkeaan, eikä turvallisuustietoja ja kustannusvaikuttavuusnäyttöä ollut riittävästi saatavilla. Katsaus tukee strukturoidun vanhempien ohjauksen käyttöä ensilinjan tukimuotona imeväisen runsaan itkuisuuden hoidossa. *Pediatrics. Bilgin A, Betteridge A, Brown J ym. DOI*

MUUT JULKAISUT

Diabetes

- **Glukoositasapaino ja raskauden ennuste HNF1A-MODY-diabeteksessa** — *Diabetes Obes Metab* — Takautuvassa 183 jälkeläisen kohortissa äidin puolelta periytyvässä HNF1A-MODYssa todettiin suurempi makrosomian (LGA) ilmaantuvuus (39,4 % vs. 15 %, p = 0,012), joka oli vähäisempää insuliinihoidolla kuin pelkällä ruokavaliohoidolla (35,1 % vs. 64,3 %, p = 0,004). — DOI
- **Jatkuvan glukoosiseurannan (CGM) toimintamalli lasten vuodeosastohoidossa** — *Diabetes Technol Ther* — Vuodeosastolle kehitetyssä sormenpäämittauksin validoidussa CGM-ohjelmassa (60 potilasta, 93 hoitojaksoa) validoinnin onnistumisosuus oli 81,5 %, MARD 12,6 %, TIR 54,8 % ja tason 2 hypoglykemian osuus 0,8 %, ja hoitajat suosivat CGM:ää insuliiniannostelun tukena (sovellettu P = 0,046). — DOI

Endokrinologia, metaboliset sairaudet, lihavuus ja harvinaissairaudet

- **Kohdennettu aminohappohoito mitokondriaalisissa aminoasyyli-tRNA-syntetaasipuutoksissa (ARS2)** — *J Inherit Metab Dis* — Kokeellisessa ja kliinisessä tutkimuksessa spesifisen aminohapon puute heikensi seitsemän ARS2-potilaan fibroblastien mitokondriofunktiota, ja yhdeksällä lapsipotilaalla suun kautta annettu aminohappolisä oli hyvin siedettyä ja liittyi kliiniseen paranemiseen, kun taas hoidon lopetus johti kahdella vaikeaan neurologiseen taantumaan. — DOI
- **Perinnöllisiä aineenvaihduntasairauksia sairastavien imeväisten rintamaitoruokinta** — *Mol Genet Metab* — Katsausartikkeli (51 julkaisua, 1470 imeväistä) osoittaa, että imetys tai lypsetyn äidinmaidon käyttö yhdistettynä erityisvalmisteisiin ja tiiviiseen biokemialliseen seurantaan on toteutettavissa monissa synnynnäisissä aineenvaihduntasairauksissa. — DOI
- **Mukopolysakkaridoosi II:n (MPS II) taudinkuva ja hoito Yhdysvalloissa** — *Mol Genet Metab* — Hunter Outcome Survey -rekisterin 326 yhdysvaltalaispotilaalla oireiden alkamisen mediaani-ikä oli 1,5 vuotta ja diagnoosi-ikä 3,0 vuotta; 88,7 % sai entsyymikorvaushoitoa, 99,5 % (218/219) tarvitsi kirurgisen toimenpiteen ja 44,0 %:lla (73/166) todettiin kognitiivinen heikentyminen yli 5 vuoden iässä. — DOI

- **Vanhempien hoivakuormitus lasten harvinaissairauksissa** — *Orphanet J Rare Dis* — Saksalaisessa 123 vanhemman poikkileikkaustutkimuksessa 23 %:lla esiintyi masennusoireita ja 77 %:lla vähintään yksi täyttymätön tuen tarve, ja suurempaan hoivakuormitukseen liittyivät matalampi hoivaan liittyvä elämänlaatu, korkeampi sosioekonominen asema, masennusoireet sekä vähäisempi hoitotyytyväisyys. — DOI
- **Kalsiumin liikasaanti pitkittyneen hyperkalsemian syynä 21-trisomiassa** — *Horm Res Paediatr* — Tapausselostuksessa 21 kuukauden ikäisen Downin oireyhtymää sairastavan pojan PTH-riippumaton hyperkalsemia, akuutti munuaisvaurio ja molemminpuolinen nefrokalsinoosi korjaantuivat biokemiallisesti, kun lähes yksinomaan maitopohjainen ruokavalio vaihdettiin kalsiumrajoitteiseen ruokavalioon. — DOI
- **Triple A -oireyhtymän kliininen ja geneettinen heterogeenisyys** — *Horm Res Paediatr* — Turkkilaisessa 23 potilaan (18 perhettä) takautuvassa monikeskustutkimuksessa 15/23 potilaalle kehittyi seurannassa klassinen kolmikko (kyynelerityksen puute, akalasia ja lisämunuaisen vajaatoiminta) ja 7/23 potilaalla raportoitiin mineralokortikoidivaje. — DOI
- **Kilpirauhassyöpäriskin tulkinnan uudelleenarviointi lasten Hashimoton tyreoidiitissa** — *Horm Res Paediatr* — Kirje (tiivistelmää ei saatavilla) käsittelee kilpirauhassyöpäriskin tulkintaa lasten Hashimoton tyreoidiitin yhteydessä. — DOI
- **Painonhallinnan säilyminen semaglutidin lopettamisen jälkeen psykoosilääkkeen aiheuttamassa painonnousussa** — *Horm Res Paediatr* — Tapausselostuksessa aripipratsolihoidon aikana vaikeasti lihoneen nuoren painoindeksi ja HbA1c normalisoituivat semaglutidihoidolla ja pysyivät normaaleina kuuden kuukauden seurannassa lääkkeen lopettamisen jälkeen. — DOI

Neonatologia

- **Raskaudenaikainen liikunta ja liiallisen painonnousun sekä sikiön makrosomian riski** — *Int J Obes (Lond)* — 34 havainnoivan tutkimuksen annos-vastemeta-analyysissa raskaudenaikaisen fyysisen aktiivisuuden ylin taso liittyi 30 % pienempään raskaudenaikaisen liiallisen painonnousun (EGWG) ja 16 % pienempään makrosomisen (LGA) lapsen syntymän riskiin. — DOI
- **Sosiaaliturvaetuuden (SSI) käyttö erittäin pienipainoisten keskosten perheissä** — *Pediatrics* — Floridan syntymä- ja sosiaaliturvarekisterien (n = 21 606 alle 32 raskausviikolla syntynyttä keskosta) regressioepäjatkuvuusanalyysissa automaattisen tukioikeuden 1200 gramman syntymäpainoraja lisäsi etuuden käyttöönottoa 19,1 prosenttiyksiköllä. — DOI
- **Synnytyksen ajoittuminen uhkaavan erittäin ennenaikaisen synnytyksen vuoksi tehdyn in utero -siirron jälkeen** — *Acta Paediatr* — Lontoolaisen tertiäärikeskuksen 126 in utero -siirtojakson takautuvassa kohortissa vain 42 % (53) synnytti kyseisellä hoitojaksolla (mediaaniaika siirrosta synnytykseen 1 vrk), ja synnytys kytkeytyi merkitsevästi sepsikseen ($p = 0{,}01$), korioamnioniittiin ($p < 0{,}001$), patologiseen KTG:hen ($p = 0{,}006$) ja Doppler-poikkeavuuksiin ($p = 0{,}02$). — DOI

Infektiosairaudet

- **Neurosyfilis nuorella** — *Pediatrics* — Tapausselostuksessa aiemmin terveen 17-vuotiaan pojan kahden viikon ajan esiintyneen oikean yläraajan myoklonuksen ja fokaalisten kouristuskohtausten syyksi paljastui luottamuksellisen HEADSS-haastattelun ohjaamissa jatkotutkimuksissa neurosyfilis. — DOI

Neurologia ja neuropsykiatria

- **Nuorten huoli ampuma-aseväkivallasta ja sen yhteys mielenterveyteen** — *Pediatrics* — Kalifornialaisessa 2154 nuoren poikkileikkaustutkimuksessa 39 % kantoi huolta ampuma-aseväkivallan kohteeksi joutumisesta, mikä liittyi 1,6-kertaiseen psyykkisen kuormituksen ja 1,7-kertaiseen itsetuhoisten ajatusten todennäköisyyteen. — DOI

Nefrologia ja urologia

- **Nefropaattista kystinoosia sairastavien nuorten siirtymäkausi aikuisten hoitoon Turkissa** — *Orphanet J Rare Dis* — Valtakunnallisessa 48 lastennefrologin kyselytutkimuksessa 89,6 % piti hoitoon sitoutumattomuutta ja 87,5 % moniammatillisen seurannan katkeamista suurimpina siirtymävaiheen haasteina, mutta vain 8,3 %:lla keskuksista oli kirjallinen transitiomalli. — DOI

Akuuttipediatria, tehohoito ja lastenkirurgia

- **Lasten päivystyksen ylipaikkatilat ja käytävähoito (UNCORKED-jatkoanalyysi)** — *Arch Dis Child* — Julkaisu (tiivistelmää ei saatavilla) tarkastelee UNCORKED-tutkimuksen jatkoanalyysina lasten päivystyspoliklinikan eskalaatioalueiden ja käytävähoidon käyttöä. — DOI
- **Lastensuojelullinen seulonta päivystyksessä: kohdennetun Child-Check-protokollan täsmennys** — *Acta Paediatr* — Kirje (tiivistelmää ei saatavilla) käsittelee kohdennettua Child-Check-toimintamallia lasten suojelemiseksi päivystyshoidossa. — DOI

Yleispediatria ja ennaltaehkäisevä terveydenhuolto

- **Vaikeasti ja monimuotoisesti sairaiden lasten letkuruokintaan ja katetreihin liittyvä kotiturvallisuus** — *Pediatrics* — Laadullisessa 21 vanhemman tutkimuksessa kartoitettiin kotihoidon letkuihin liittyviä turvallisuushaasteita, kuten tarvikeongelmia (24 %) ja laitteiden toimintahäiriöitä (22 %), sekä vanhempien kehittämiä arjen hallintastrategioita, joita ei useinkaan jaettu hoitotiimin kanssa. — DOI
- **Sosiaalisten riskitekijöiden seulonta ja jatko-ohjaus lasten vuodeosastohoidossa** — *Pediatrics* — Yhdysvaltalaisessa 77 sairaalan kyselytutkimuksessa 66,7 % sairaaloista seuloi sosiaalisia riskejä vuodeosastolla (yleisimmin ruokaturvattomuutta, 91,9 %), mutta seulontatyökalut vaihtelivat laajasti ja alle 45 %:lla oli järjestelmä jatko-ohjausten seurantaan. — DOI
- **Pediatrisen teknologian käyttöönoton eettiset ja sääntelyyn liittyvät haasteet** — *Arch Dis Child* — Katsaus-/näkökulma-artikkeli (tiivistelmää ei saatavilla) käsittelee lasten terveysteknologian eettisiä, sääntelyllisiä ja käyttöönottoon liittyviä esteitä. — DOI

HUOMIOITAVAA

Viikon aineistossa valtaosa kliinisesti merkittävistä tutkimuksista perustui havainnoiviin rekisteri- tai kohorttiasetelmiin, joissa jäännössekoittavien tekijöiden mahdollisuutta ei voida täysin sulkea pois (esimerkiksi teho-osastolta kotiutuneiden lasten varhainen perusterveydenhuollon seuranta tai iLet-älypumpun retrospektiivinen seuranta ilman verrokkiryhmää). Lisäksi imeväisten runsaan itkuisuuden tukikeinoja kartoittaneessa järjestelmällisessä katsauksessa alkuperäistutkimusten harhan riski arvioitiin epäselväksi tai korkeaksi eikä haittavaikutustietoja ollut raportoitu, mikä on huomioitava tuloksia sovellettaessa.

> *Tämä on tekoälyn automaattisesti tuottama tiivistelmä alkuperäisistä tiivistelmistä. Tarkista kliinisesti merkittävät tiedot alkuperäisjulkaisusta.*

LÄHDEARTIKKELIT

1. Prioritising the future of youth is an urgent political choice.
   Lancet · 2026-10-13 · Omiya J
2. Physical punishment of children: the remaining barrier to equal protection in England and Northern Ireland.
   BMJ · 2026-10-13 · Rowland A
3. Glycaemic Management and Pregnancy Outcomes in HNF1A-MODY.
   Diabetes Obes Metab · 2026-10-12 · Crowley MT, McCluskey P, Ng N ym.

4. Pediatric Inpatient Continuous Glucose Monitoring: Development and Implementation of a Hospital Policy for Accuracy-Validated Insulin Dosing.
   Diabetes Technol Ther · 2026-10-12 · Lee MY, Ortega HI, Chow-Parmer C ym.
5. Real-World Clinical Outcomes Following Initiation of the iLet® Bionic Pancreas in Youth with Type 1 Diabetes.
   Diabetes Technol Ther · 2026-10-14 · Sullivan-Ingram ER, Resnick O, Barr MM ym.
6. Tailored Amino Acid Treatment for Pediatric Patients With Mitochondrial Aminoacyl-tRNA Synthetase Deficiencies.
   J Inherit Metab Dis · 2026-11 · Muffels IJJ, Kok G, Tang Z ym.
7. Breastfeeding infants with inherited metabolic disorders: review of current strategies and practical recommendations to overcome challenges.
   Mol Genet Metab · 2026-10-11 · Höller A, Ilgaz F, Marsaux C ym.
8. Clinical characteristics and management of patients with mucopolysaccharidosis II in the United States enrolled in the Hunter Outcome Survey.
   Mol Genet Metab · 2026-10-05 · Burton BK, Ficicioglu C, Pedro H ym.
9. Awareness, perceptions, and practices regarding transition to adult care for nephropathic cystinosis in Türkiye: a nationwide cross-sectional survey of pediatric nephrologists.
   Orphanet J Rare Dis · 2026-08-26 · Özdemir Atikel Y, Bakkaloğlu SA, Yılmaz A ym.
10. Comparison of parental caregivers and associated factors with caregiver burden in rare paediatric diseases.
    Orphanet J Rare Dis · 2026-10-12 · Brandt M, Inhestern L, Zybarth D ym.
11. Effect of vitamin D supplementation on serum vitamin D levels and health outcomes in pediatric population with obesity/overweight: a systematic review and meta-analysis.
    Int J Obes (Lond) · 2026-10-12 · Iftikhar A, Iftikhar MR, Iftikhar MR ym.
12. Physical activity during pregnancy and the risks of excessive gestational weight gain and large-for-gestational-age: a dose-response meta-analysis of observational studies.
    Int J Obes (Lond) · 2026-10-11 · Lin Z, Zhang L, Li H ym.
13. Estimates of Anxiety Symptoms Among US Adolescents.
    JAMA Pediatr · 2026-10-12 · Bommersbach TJ, Fontanella CA, Olfson M ym.
14. Adolescent Worry About Experiencing Firearm Violence and Its Association With Mental Health.
    Pediatrics · 2026-10-12 · Hindmarch GM, Meza JI, Lopez R ym.
15. An Adolescent With Neurosyphilis.
    Pediatrics · 2026-10-14 · Owerko D, Burek A, Watson J
16. Association of Caregiver Mental Health and a Childhood Parenting Intervention in China.
    Pediatrics · 2026-10-13 · Jiang Q, Qian Y, Wang B ym.
17. Association of Early Primary Care Follow-Up With Acute Care Use After ICU Discharge.
    Pediatrics · 2026-10-14 · Carlton EF, Rahman M, Admon AJ ym.
18. Characterizing In-Home Safety Challenges and Strategies for Children With Medical Complexity.
    Pediatrics · 2026-10-15 · Walsh P, Jolliff A, Seewald S ym.
19. Differential Take-Up of Supplemental Security Income in Florida for Very Low Birth Weight Infants.
    Pediatrics · 2026-10-14 · Guldi M, Hawkins A, Schmidt L
20. Interventions to Support Parents Whose Babies Cry Excessively: Systematic Review.
    Pediatrics · 2026-10-15 · Bilgin A, Betteridge A, Brown J ym.
21. Optimizing Antibiotic Duration for Pneumonia and Sinusitis in the Pediatric Emergency Department.
    Pediatrics · 2026-10-13 · Saucedo JA, Hueschen LA, Nedved A ym.
22. Social Risk Screening and Referrals in the Pediatric Inpatient Setting.
    Pediatrics · 2026-10-16 · Leary JC, Tran N, Brittan MS ym.
23. The 2026 Joseph W St Geme Jr Leadership Award Speech: Now Is the Time.
    Pediatrics · 2026-10-16 · Vinci RJ

24. Outcomes of hepatic artery thrombosis after paediatric liver transplantation (HEPATIC): an international, multicentre, retrospective registry study.
    Lancet Child Adolesc Health · 2026-10-14 · Li W, Hartog H, Minetto J ym.
25. Paediatric escalation area and corridor care in the emergency department: a secondary analysis of the UNCORKED study.
    Arch Dis Child · 2026-10-11 · Owens DR, Birse F, Anakebe C ym.
26. Unlocking paediatric technology: the hurdles of ethics, regulation and adoption.
    Arch Dis Child · 2026-10-15 · Dimitri P
27. Prenatal Exposure to Delta 9-Tetrahydrocannabinol and Child Neurodevelopment: A Critical Windows Analysis.
    J Pediatr · 2026-10-15 · Moore BF, Crume T, Wilkening G ym.
28. Decreasing Trends in Birth Prevalence and Severity of Cerebral Palsy in Sweden During 2000-2019: A Population-Based Registry Study.
    Acta Paediatr · 2026-10-16 · Teka SG, Hägglund G, Alriksson-Schmidt AI
29. Patterns of Delivery Following in Utero Transfer for Extremely Preterm Birth: A Retrospective Cohort Study From a London Tertiary Centre.
    Acta Paediatr · 2026-10-14 · Ganguly S, Payne C, Nyawira C ym.
30. Rapid Outpatient Tube Weaning Is Effective but Associated With Frequent Adverse Events: A Retrospective Cohort Study.
    Acta Paediatr · 2026-10-11 · Limnell J, Ahlroos M, Keski-Kuha M ym.
31. Safeguarding in Emergency Care: Clarifying the Targeted 'Child-Check' Protocol.
    Acta Paediatr · 2026-10-16 · Laurell L, Rantala A, Lundqvist P
32. Calcium Overload in Trisomy 21: An Underrecognized Cause of Persistent Hypercalcaemia - A Case Report.
    Horm Res Paediatr · 2026-10-15 · Schirl J, Montero-Lopez R, Blaschitz A ym.
33. Clinical and genetic heterogeneity of Triple A syndrome: a multicenter study.
    Horm Res Paediatr · 2026-10-16 · Celebi D, Kiraz A, Khojakulov Z ym.
34. Reconsidering the Interpretation of Thyroid Cancer Risk in Pediatric Hashimoto Thyroiditis.
    Horm Res Paediatr · 2026-10-16 · Erbas IM
35. Thyroid Abnormalities in a Prospective Longitudinal Cohort of Pediatric Patients following SARS-CoV-2 infection.
    Horm Res Paediatr · 2026-10-12 · Kanakatti Shankar R, Vaidyanathan P, Montealegre Sanchez G ym.
36. Weight Maintenance Following Discontinuation of Semaglutide in an Adolescent with Antipsychotic-Associated Weight Gain: A Case Report.
    Horm Res Paediatr · 2026-10-12 · Griffing E, Dabrowski E

Automaattisesti tuotettu 18.10.2026 · v1.28.4. Lähde: PubMed / NCBI E-utilities. Tiivistelmä on tuotettu tekoälyllä alkuperäisistä abstrakteista — tarkista kliinisesti merkittävät tiedot alkuperäisjulkaisusta.